

## TEMA CENTRAL

Les persones en situació de sense llar, una realitat invisible

## OPINIÓ

Drogodependències i persones sense llar

## ENTREVISTA

Laia de Ahumada, coordinadora del Centre Heura



Més a prop de Càritas

# MAC



# 34



## EQUIP D'EDICIÓ

### Coordinació

Àrea de Comunicació de Càritas

### Consell de Redacció

Francesc Arnáez, Cinta Berenguer, Mercè Damell, Jordi Roglà, Anna Roig, Montse Sintas, Pilar Taché i M. Carmen Villalba

### Fotografia de portada

Anna Roig

### Fotografies

Daniél Alarcón, Marc Bartomeus, Cinta Berenguer, Centre Heura, Luis Miguel Luna, Montserrat Padilla, Anna Roig i Montse Sintas

### Edita

Càritas a les Diòcesis de Barcelona, Sant Feliu i Terrassa

### Disseny gràfic

ESSA. Estructura de Comunicació, SL

### Impressió

Gràfiques Cuscó

### Dipòsit Legal

DPL-B- 18.956-2004

### Ens trobareu a:

- Plaça Nova, núm. 1. Barcelona.  
Tel. 933 446 900
- Dr. Reig, 104. Viladecans.  
Tel. 936 525 760
- Topete, 23. Terrassa.  
Tel. 937 808 788

[info@caritasbcn.org](mailto:info@caritasbcn.org)  
[www.caritasbcn.org](http://www.caritasbcn.org)

Càritas Diocesana de Barcelona no està forçosament d'acord amb totes les opinions expressades en aquesta publicació, tot i que les respecta. La direcció d'aquesta institució declina la responsabilitat sobre qualsevol perjudici que aquestes opinions puguin causar en qui llegeix, essent absolutament responsable i a qualsevol efecte qui les expressa.

• Imprès en paper ecològic

## SUMARI

### 3 EDITORIAL

- Històries de vida

### 4 NOTÍCIES

- Curs "atenció a les persones i a la llar"
- Pis compartit per a mares i infants a Sant Climent de Llobregat
- Projecte VINCLES: atenció integral en salut mental
- Santi Santamaria visita el Xiprer
- Vacances per a la gent gran: quan les limitacions es converteixen en potencialitats
- El Servei de dutxes de Càritas parroquial del Masnou
- Centre Sant Pau: 25 anys al servei de les persones
- 50è aniversari de Càritas Interparroquial de Sabadell

### 8 VOLUNTARIAT

- Testimonis de fraternitat i fe
- Cursos de formació del Departament de Voluntariat
- Pilar Borrell Portabella, Gabriel Villalobos i Carmen Palau. In memoriam

### 9 UNA FINESTRA OBERTA A LA SOLIDARITAT

- Demandes d'ajuda per resoldre situacions puntuals

### 10 ENTREVISTA

- Entrevista a la Laia de Ahumada, coordinadora del Centre Heura

### 12 TEMA CENTRAL

- Les persones en situació de sense llar; una realitat invisible. Teresa Bermúdez, psicòloga. Resp. Programa Inclusió Social de Càritas
- Campanya Sense Sostre 2009. Sonia Olea, Àrea Anàlisi Social y Desarrollo de Cáritas Española

### 17 OPINIÓ

- Drogodependències i persones sense llar. Narcís Martí, metge. Director del Centre català de Solidaritat

### 18 PROJECTE

- Pisos Sant Lluís: llars per construir un futur (Diòcesi de Barcelona)
- Una atenció integral a homes en situació de sense llar (Diòcesi de Sant Feliu)
- Sabadell acull les persones "sense llar" (Diòcesi de Terrassa)

### 21 GENT DE CÀRITAS

- Pedro Lloret, voluntari
- Encarnació Pérez. In memoriam

### 23 SOM NOTÍCIA

- El director de Càritas de Barcelona, Jordi Roglà, insta el Senat a invertir en solucions per a les persones més afectades per la crisi

## Històries de vida

**E**l 22 de novembre de 2009 celebrem el Dia de les persones en situació de sense llar amb el lema "La seva història és part de la nostra història. Tots hi tenim a veure". Va ser l'any 1994 quan Càritas i FACIAM<sup>1</sup> van decidir celebrar aquesta diada amb el desig de **fer visibles** aquestes persones.

La crisi actual, però, ens està mostrant que els **col·lectius invisibles que pateixen en silenci estan augmentant** -ho podreu llegir a la secció Som Notícia- i les xifres ho demostren: es preveu que **a finals de 2009 Càritas veurà augmentat el nombre de persones que atén, tot i que en el 2008 ja el va incrementar en un 66%**. Són persones que truquen a la porta demanant ajuda, i ni Càritas ni l'Església tenim fórmules magistrals per solucionar totes les seves situacions, i així ho destaca el **Sant Pare Benet XVI** en la seva **darrera Encíclica «Caritas in veritate»<sup>2</sup>** quan cita la Constitució Pastoral Gaudium et Spes: «L'Església no té solucions tècniques per oferir i no pretén de cap manera barrejar-se amb la política dels Estats. Això no obstant, té una missió de veritat per a complir en tot temps i circumstància en favor d'una societat a la mesura de l'home, de la seva dignitat i de la seva vocació».

Per poder acomplir aquesta missió de veritat, **a Càritas optem per l'acollida**, ja que creiem que representa un moment únic en el qual podem visualitzar la persona, independentment de les seves circumstàncies vitals. És en aquest instant, el de l'acollida, quan neix un repte que tots hem d'assumir, tant les entitats com la societat civil: "Hem de partir del reconeixement de les capacitats i de les possibilitats de totes les persones per comprometre'ns en la millora de la seva situació i del seu entorn per molt adverses que siguin les circumstàncies".



Des de Càritas podem dir que hi ha **molts voluntaris i professionals que, dia a dia, treballen per assolir aquest repte**. Podem llegir-ho en els seus testimonis. Són històries escrites amb grans dosis de **compromís, il·lusió, força, empenta, donació i amor cap a l'altre**. Exemples de com algú desconegut i anònim arriba a esdevenir una persona amb qui comparteixen una part de la seva vida.

És, doncs, des d'aquest **compromís permanent de la nostra Església i de Càritas -perquè Càritas és l'Església i l'Església és Càritas-** amb els **col·lectius més vulnerables, que treballem per ajudar totes aquestes persones**. I això ho podem fer gràcies a les persones que ja fa temps que confieu en la nostra tasca i a aquelles que, davant d'aquesta situació de dificultat, heu decidit compartir el vostre temps i recursos amb els qui tenen menys, donar sense demanar res a canvi,... I, des d'aquestes línies, **volem agrair-vos la vostra col·laboració i confiem continuar escrivint plegats aquesta història comuna de solidaritat**.

<sup>1</sup>FACIAM: Federación de Asociaciones de Centros para la Integración y Ayuda de Marginados.

<sup>2</sup>«Caritas in veritate». Tercera encíclica del Sant Pare Benet XVI que, per segona vegada, té l'amor -caritas- com a eix vertebrador. Així es mostra a la introducció de la mateixa: "L'amor -«caritas»- és una força extraordinària, que mou las persones a comprometre's amb valentia i generositat en el camp de la justícia i de la pau".

## Curs "atenció a les persones i a la llar"

**A**ctualment, els serveis en matèria d'orientació laboral que funcionen en el bisbat de Sant Feliu són les borses de treball que es dediquen, bàsicament, a rebre ofertes de persones o empreses que necessiten contractar treballadors/es (la majoria d'aquestes ofertes estan relacionades amb la cura d'avis, d'infants o de la llar) i a acollir persones que es dirigeixen al servei sol·licitant feina.

Però, amb el temps, s'ha observat que la majoria de les persones que s'apropen als serveis no compten amb la formació teòrico-pràctica necessària per desenvolupar aquestes tasques correctament, fet que comporta, per tant, una integració laboral poc satisfactòria. Davant aquesta situació, Càritas Diocesana de Barcelona ha dissenyat un curs que s'anomena "Atenció a les persones i a la llar", de 308 hores, que ha començat el 5 d'octubre d'enguany i finalitzarà el 12 de febrer del 2010. El curs es farà simultàniament a les poblacions de Viladecans, Sant Andreu de la Barca i Vilanova i la Geltrú.

Les vint persones que hi assistiran a cada població, de dilluns a divendres durant quatre hores al dia, participaran dels diferents tallers, dinàmiques de grup i xerrades sobre infància, vellesa, coneixement de la cultura catalana, cura de la llar, informàtica, orientació, assessorament jurídic i cuina sana.

L'objectiu principal del curs és millorar la inserció laboral de persones sense papers o solament amb permís de residència, amb greus dificultats econòmiques i amb carències formatives.



Mons. Agustí Cortès beneeix el pis compartit per a mares i infants

## Pis compartit per a mares i infants a Sant Climent de Llobregat

**D**iumenge 13 de setembre es va inaugurar el pis compartit per a mares i infants que Càritas ha condicionat en un espai cedit per la parròquia de Sant Climent de Llobregat.

L'acte es va iniciar amb una Eucaristia presidida pel bisbe de la diòcesi de Sant Feliu, Mons. Agustí Cortès. Tot seguit es va presentar el projecte i van haver-hi els parlaments de Mn. Joan Puig, rector de la parròquia de Sant Climent de Llobregat, del director de Càritas Diocesana de Barcelona, Jordi Roglà, de l'alcalde de Sant Climent i del bisbe Agustí, qui posteriorment va beneir el nou projecte.

Amb aquest ja consolidat projecte, Càritas desitja donar resposta a situacions de mares amb fills que viuen en pensions, habitacions rellogades o habitatges deficients, que no tenen suport familiar i que no tenen ingressos suficients per accedir a un habitatge digne. Es vol oferir a les

mares i als seus fills un habitatge digne, compartit i a un preu assequible.

Aquest pis consta de 4 habitacions, una sala d'estar, cuina-menjador, bugaderia i serveis. Hi ha cabuda per a 4 mares amb 1, 2 ó 3 fills cada una. Cada família rep un acompanyament social amb un pla de treball individualitzat. En el projecte hi participen una treballadora social, referent del projecte, el professional que fa el seguiment de la mare i els fills, i una treballadora familiar que tindrà cura de l'organització de la llar: alimentació, higiene, bugaderia...

Ara el projecte ja és una realitat i onze persones (les mares i els seus fills) tenen un habitatge digne per tal de cobrir de forma temporal les seves necessitats bàsiques i recuperar l'autonomia personal i familiar.

Cal destacar que en el projecte hi està implicada la comunitat cristiana i que està previst formar un grup concret de voluntaris els quals, després d'una preparació, donaran suport directe a les mares i els fills.



Atenció individualitzada al despatx de Vincles

## Projecte VINCLES: atenció integral en salut mental

**V**incles va néixer l'any 1999 amb la voluntat d'atendre persones que pateixen trastorn mental sever i també per assessorar tècnicament altres projectes de Càritas.

Vincles es caracteritza per configurar una xarxa d'atenció gràcies a un equip multidisciplinari format per un psiquiatra, un psicòleg, dues infermeres especialistes en salut mental i una treballadora familiar que treballen coordinadament.

D'aquesta manera, es pot oferir una atenció personal, intensiva i integral a partir d'un pla de treball individualitzat una vegada feta la valoració psicològica i/o psiquiàtrica, atenció que permet intervenir en el domicili de la persona, en el despatx de Càritas del territori de l'usuari o a la seu del projecte.

Vincles manté una coordinació permanent amb altres professionals que treballen amb l'usuari, tant siguin de Càritas com de xarxes de serveis socials o salut externes, facilitant així el treball de reinserció global.

L'altre gran fet diferencial d'aquest projecte de Càritas és la rapidesa a atendre les demandes -normalment s'atenen dins

la mateixa setmana- i també procurar una bona freqüència de visites i una durada adequada per a cadascuna.

Finalment, els pacients tenen la possibilitat de participar en tallers grupals de rehabilitació psicosocial i d'utilitzar els diferents serveis del projecte: bugaderia, dutxa, cuina, etcètera.

## Santi Santamaria visita el Xiprer

**E**l 17 de setembre, el Xiprer de Granollers, la casa d'acollida que fa 12 anys van obrir la Mercè Riera i el seu espòs, Xavier Quincoces (+) i que segueix oberta de bat a bat per a les persones que ho necessiten, va convidar a taula el prestigiós cuiner Santi Santamaria. L'acompanyaven Enric Escofet, director de l'Hotel Hesperia Tower; i Jordi Roglà, director de Càritas, entitat que ofereix suport al Xiprer des dels seus inicis. La visita dels convidats responia a una invitació de Mercè Riera, arran del Sopar Solidari que a benefici de Càritas van promoure Santi Santamaria i l'Hesperia Tower el 14 de juliol passat.

En aquest sopar es van recollir 10.140 € que han anat, per voluntat de Càritas, a parts iguals a la casa d'acollida del Xiprer i a la Llueneta, un casal per a infants de la parròquia Mare de Déu de la Llum de l'Hospitalet de Llobregat.

Amb aquesta visita es volia que el famós cuiner donés uns consells per millorar la cuina que diàriament s'elabora al Xiprer. Però, després de compartir el menú del dia del Xiprer; una magnífica escudella amb pilota i un pollastre arrebossat amb amanida, i raïm de postres, Santi Santamaria va dir que a les cuineres i cuiners del Xiprer (dones i homes voluntaris que ofereixen el seu temps fent equips diaris), no els calien els seus consells.

Tothom va quedar sorprès però el xef ho va aclarir: 'La Mercè Riera ho ha explicat molt bé quan ha dit que feu la cuina que es fa en una casa. Una cuina de mercat, amb els productes de la terra i de la temporada. Els productes que m'heu comentat que us donen i a partir dels quals elaboreu, amb el millor art culinari, el mateix plat que la mare de família posa a taula cada dia per als seus fills. Aquest és el secret, cuinar per a la família que sou al Xiprer. Us dono les gràcies per fer el que feu i per a qui ho feu. La vostra cuina és un prestigi per a la nostra professió. Endavant!'

El dinar compartit va cloure amb un animat col·loqui amb més de trenta voluntàries i voluntaris al voltant d'un cafè. Santi Santamaria va assegurar que faria gestions perquè el peix fresc, molt car i per tant difícil d'oferir en el menú del Xiprer; ambí a la taula de la casa d'acollida des d'alguna llotja de la costa catalana.



Santi Santamaria comparteix cafè i conversa amb voluntàries i voluntaris del Xiprer



Grup de participants a les vacances de gent gran

### Vacances per a la gent gran: quan les limitacions es converteixen en potencialitats

Una cinquantena de persones grans van participar el mes de juny i juliol de les **Vacances per a la Gent Gran** organitzades com cada any per Càritas Diocesana de Barcelona. Dividits en dos torns d'unes vint-i-cinc persones, professionals i voluntaris de Càritas van viure **una setmana de vacances a la casa dels Missioners Claretians de Vic**. Les vacances per a gent gran de Càritas tenen la particularitat de ser per a persones que atenem al llarg de l'any, a casa seva, o en unitats de convivència, o en centres de gent gran, o que necessiten unes atencions especials.

El primer torn va sortir el 25 de juny i va tornar l'1 de juliol; i el segon torn va ser del 2 al 8 de juliol. Durant tota la setmana la gent gran no va parar de fer coses: jocs, visita al Museu Episcopal de Vic, activitats manuals, gimnàstica, visita al Mercat de Vic, cant coral, bingo, gimcana, visita al Museu de la Pell, tómbola i moltes coses més, a banda del merescut descans diari.

L'alegria, la il·lusió per fer coses, descobrir les potencialitats de cadascú malgrat algunes limitacions són la **pedagogia de fons** d'aquestes **vacances per a gent gran**. La Montserrat, una de les monitores, reflexionava: "Molts d'ells estan sols, són uns dies de vacances que els fa tallar amb tot, trenquen la rutina, i ara, quan tornaran a casa seva, estaran un temps pensant en tot el que han viscut". Persones grans, monitors i voluntaris han viscut plegats unes vacances plenes d'activitats en les quals el bon humor, la calidesa, el descans i l'atenció a cadascuna d'aquestes persones grans ha imperat en el tracte.

### El Servei de dutxes de Càritas parroquial del Masnou

Entre les activitats que duu a terme Càritas parroquial del Masnou, hi ha el servei de dutxes. **Aquest servei es va crear fa més de 14 anys i ofereix, a més de la dutxa, la possibilitat de rentar la roba i de disposar d'una muda.**

Aquest projecte es va crear per **donar resposta a persones sense llar o que vivien en habitatges molt precaris al Mas-**

**nou** i els pobles de la resta de l'arxiprestat de la Cisa. El projecte el realitza un **grup de voluntaris** en els locals de Càritas de l'església de Maricel del Masnou. Normalment funciona una tarda a la setmana, i si cal, un matí més.

En aquest moment utilitzen aquest servei una mitjana de **10-12 persones per setmana**.

### Centre Sant Pau: 25 anys al servei de les persones

**E**l Centre Sant Pau de Mataró celebra vint-i-cinc anys de vida! Són prou anys per a un projecte en un barri i en una ciutat. Un projecte que va néixer de la **comunitat parroquial de Sant Pau i Sant Simó de Mataró**, en un moment de necessitat social i per donar resposta als nous veïns que a la dècada de 1980 deixaven les seves famílies, cases, terres, i venien de molt lluny a viure a la nostra ciutat, al barri de Rocafonda-el Palau, cercant una vida més digna. Aquest fenomen encara avui continua existint i és per aquest motiu que la raó de ser del Centre Sant Pau encara és vigent. La **necessitat d'acollir i atendre les persones** és el que **identifica la tasca de tots els agents de Càritas implicats en aquest centre: parròquia, voluntaris, col·laboradors i professionals.**

Totes les persones que construïm aquest projecte tenim la convicció que **el que realment importa** són els **petits detalls del dia a dia**, les coses "sense importància": el somriure innocent de la canalla, l'alegria de la dona que aprèn a llegir, la dedicació generosa i entusiasta de les persones voluntàries per compartir el que saben, la joia de l'home que ha trobat una feina, l'agraïment del noi que ha estat acollit a



Els rostres del Centre Sant Pau

casa d'un amic... És en aquestes "petites" coses que, des de la nostra mirada creient, se'ns revela Déu.

A Càritas creiem en les persones, creiem en les seves capacitats, en la riquesa que suposa donar-se i rebre, compartir les preocupacions, alegries i neguits, compartir el que passa al nostre voltant, i acompanyar-nos per transformar-ho... Cal saber "llegir" la vida des d'aquesta perspectiva per descobrir el gran valor de tot el que rebem i aprenem junts.

Tot això és el que volem celebrar amb aquest aniversari, i com que el nostre desig en bufar l'espelma és continuar complint anys, **estem preparant un powerpoint per compartir aquest projecte i per convidar tothom qui vulgui a sumar-se a l'equip.**

## 50è aniversari de Càritas Interparroquial de Sabadell

**C**àritas Interparroquial de Sabadell fa 50 anys. La seva història va començar pels volts del Nadal de 1960, quan l'Antoni Forrellad i en Francesc Enric, de l'Associació Cristiana de Dirigits de Sabadell, van promoure una campanya de distribució d'aliments entre les famílies més pobres. Les condicions de vida d'aquestes famílies, majoritàriament provinents de migracions interiors, que arribaven al Vallès a la recerca de feina en la indústria tèxtil, eren molt precàries. Moltes d'elles vivien en barraques d'autoconstrucció davant la manca d'habitatges, ja que les poblacions no

estaven preparades per acollir els milers de persones d'arreu d'Espanya que arribaven a Catalunya a la recerca d'un futur millor. **El que podia haver quedat en una campanya benèfica va ser la primera acció del que poc després s'anomenà Càritas Interparroquial de Sabadell.**

Les inundacions de setembre de l'any 1962 van portar la dissort a la comarca del Vallès Occidental. A més de la pèrdua irreparable de vides humanes, moltes famílies varen perdre tots els seus béns. La Càritas Interparroquial de Sabadell i la de Terrassa van coordinar i distribuir les ajudes que arribaven d'arreu de Catalunya, d'Espanya i també de l'estranger. Els ajuntaments de les poblacions afectades van iniciar una política de construcció d'habitatges per als damnificats i en general per a la població nouvinguda, que havia patit majoritàriament les conseqüències de les inundacions. Càritas seguia ajudant. A Sabadell, com a d'altres Càritas, les fonts de finançament eren els donatius i les campanyes. En els barris de nova construcció, els assistents socials de Càritas ajudaven les persones que hi vivien i donaven suport al moviment cooperatiu de veïns en les reivindicacions d'infraestructures i serveis per als barris, que n'eren molt deficitaris. **Els anys setanta, ja en el postconcili, són de consolidació del treball social comunitari de Càritas Interparroquial de Sabadell i de la implicació de les comunitats cristianes de les parròquies en el finançament de l'acció social de Càritas.** Un document de l'època diu: "pensem que Càritas ha d'ajudar i animar les comunitats cristianes (...) Ha d'informar a l'Església de Sabadell dels fets que succeeixen i de per què succeeixen, per tal que els cristians en siguin conscients i hi donin una resposta". Una clara opció per a la comunicació cristiana de béns.

L'atur dels anys vuitanta va posar novament a prova la capacitat de Càritas de donar resposta als problemes de les persones. En l'àmbit laboral, davant la greu situació d'atur perllongat, es promou el treball cooperatiu i hi ha una clara aposta per la formació de les persones que demanaven ajuda a Càritas. Un cop més, es tracta de desvetllar les habilitats de cadascú per aconseguir l'autonomia personal. I això, sense oblidar el suport puntual quan la situació ho requereix. **De l'acció social d'aquells anys, recordem també l'atenció i acompanyament als vells del Fons d'Assistència Social (FAS) amb la implicació del voluntariat d'adults i joves, sense oblidar la sensibilització de la comunitat cristiana i de la societat. Els anys noranta són de consolidació d'una acció social integrada i de prevenció de la marginació, per exemple en l'atenció a mares molt joves i a infants petits mitjançant el suport matern-infantil. També en els cursos de formació, a càrrec de voluntàries i voluntaris.**

En encarar el nou mil·lenni, una nova realitat social dibuixa ja el que esdevindrà un fet imparable: l'arribada al país de milers de persones procedents de les noves migracions. I amb elles, **el repte d'aconseguir que el que des de l'òptica d'alguns podria ser font de conflicte esdevingui una oportunitat de creixement i d'enriquiment personal i col·lectiu.** Aquest és un dels reptes de Càritas per als propers anys. N'hi haurà d'altres. **La història de Càritas Interparroquial de Sabadell no s'atura.**

Informacions elaborades per:

*Equip del Maresme, Conxa Marquès, Marta Plujà, Anna Roig i Montse Sintas*

## Testimonis de fraternitat i fe

**E**ls rostres de la **Rogelia Moratino**, carmelita missionera teresiana del pare Palau, i la **Montserrat Bardí**, casada i amb tres fills, **transmeten felicitat** mentre parlen de la seva **experiència com a voluntàries**. Elles ja fa molts anys que fan voluntariat i, entre les activitats que realitzen, també col·laboren en les **Llars Sant Sebastià**. Aquest és un projecte format per dos pisos, cada un amb capacitat per a 3 famílies, on s'acullen dones amb fills i dones soles que necessiten suport, en els quals poden estar-s'hi durant un any, mentre s'estabilitza la seva situació.

Totes dues coincideixen en què la seva vocació pel voluntariat va néixer dels ensenyaments que els van transmetre les seves famílies des de petites. L'exemple de **fraternitat i solidaritat**, que van viure i veure, han construït en elles un sentiment molt fort de responsabilitat envers els més desfavorits.

A la Rogelia, que des que es va jubilar es dedica exclusivament al voluntariat social, se li il·lumina el rostre mentre va desgranant records de les dones i els infants que han passat per les llars al llarg dels anys.

“Les llars són una meravella. Les noies arriben desil·lusionades i troben una casa on recuperar l'esperança. Elles es senten felices i estimades i quan se'n van n'hi ha moltes que no perden el contacte amb nosaltres”.

Aquesta relació esdevé el fruit de la llavor que les voluntàries planten dia a dia en la seva tasca.

El **compromís fidel** de la Rogelia per millorar les vides d'aquestes dones i fer que se sentin valorades i que sentin que tenen una família, fa que les visiti molt sovint i les escolti, les animi i comparteixi amb elles la vida. El seu testimoni traspuja **humanitat, amor envers els altres i fe**:

“La providència no ens abandona. Si confiem ho tindrem tot. I sempre hi ha gent bona que ajuda”.

La fe també dóna força a la Montserrat, una dona que ja porta 37 anys col·laborant a la **parròquia de Sant Sebastià**. Al llarg de tots aquests anys, durant els quals ha fet molts tipus de voluntariat, ha escoltat i compartit moltes situacions difícils de les persones a qui acompanyava, però la fe l'ajuda **obrir els braços i el cor a les persones que ho necessiten**. Cada dimecres, abans de començar el seu voluntariat en el despatx d'acollida de la parròquia, demana ajuda a Déu:

“Jo tinc mans i peus per poder actuar en el teu nom. Tu m'has portat fins aquí i tu m'has d'ajudar”.

Després comença la tasca **d'acollir, escoltar, orientar, consolar i animar** totes aquelles persones que truquen a la porta. Cada una d'elles carrega una motxilla vital amb moltes dificultats i la Montserrat intenta que la puguin descarregar una mica, amb les seves paraules

d'ànim i confiança: “Quan plou el cel està negre, però tot i que no el podeu veure, el cel hi és, i després de la pluja, fins i tot, pot sortir un arc de Sant Martí”.

A mesura que la conversa avança, la Rogelia i la Montserrat esdevenen exemples vius d'un **voluntariat que les omple plenament**. Volen que cada paraula que diuen, cada gest que fan, cada història que recorden, cada rostre que dibuixen, **encoratgin altres persones a fer voluntariat**. La Montserrat **convida tothom qui vulgui a fer de voluntari/a**: “Que la gent s'animi! Si realment sabessin com t'enriqueix i t'alimenta, ningú deixaria de ser voluntari. Ho fas amb tanta alegria! I et dóna tanta alegria veure que gent que entra trista i plorant al despatx després en surt feliç i contenta!”.

Durant tota l'estona, elles treuen **importància al fet de compartir la seva vida amb aquells que menys tenen**, diuen que no té cap importància. Aquesta actitud plena **d'humilitat** ajuda a prendre consciència de la **força i la vàlua de moltes persones anònimes** que, com elles, i **sense fer soroll**, fan que accions quotidianes i senzilles com **escoltar, acollir, somriure, acompanyar, abraçar...** esdevinguin **el tresor més preuat per a les persones que necessiten ajuda**.

Després de la càlida i intensa conversa compartida, la imatge que em queda a la memòria de la Rogelia i la Montserrat és que són com **dos raigs de sol que il·luminen amb el seu amor; senzillesa i humilitat les vides de moltes persones**.

■ *Cinta Berenguer Vives*  
Periodista



La Montserrat i la Rogelia, vocació pel voluntariat

## Cursos de formació del Dep. de Voluntariat

DATES	CURS	HORARI	DATES	CURS	HORARI
9 novembre	Curs d'iniciació al voluntariat	17 a 19 h	3 desembre	Sessió informativa	11 h
10 novembre	Sessió informativa	17 h	30 gener	Curs d'iniciació al voluntariat	9.30 a 13.30 h
11, 16 i 18 novembre	Curs d'iniciació al voluntariat	17 a 19 h	6 i 13 febrer	Curs d'iniciació al voluntariat	9.30 a 13.30 h
25 novembre	Sessió informativa	19 h	3, 5, 10, 12, 17 i 19 maig	Curs d'iniciació al voluntariat	17 a 19 h

**El passat 5 de novembre es va celebrar, a la parròquia de Santa Anna, l'Eucaristia anual de Càritas en memòria dels difunts de la Institució.**

Aquest estiu ha mort **Pilar Borrell Portabella** després d'una greu malaltia. Voluntària de Càritas des de l'any 2004, sempre havia manifestat el seu desig d'assumir alguna responsabilitat dins la nostra entitat.

Tots la recordem com a coordinadora d'un grup de voluntaris que fan el seu servei visitant persones soles en residències de gent gran. Va mantenir aquesta responsabilitat fins als últims dies de la seva vida.

Trobarem a faltar la seva disponibilitat, la claredat d'idees sobre com ha de ser el voluntariat amb els ancians que viuen una situació de soledat en residències, el seu bon fer.

El passat mes d'abril va morir també **Gabriel Villalobos**, voluntari de Càritas des de 1993 i que acompanyava persones grans. A la pàgina web [www.caritasbcn.org](http://www.caritasbcn.org), a la secció de Voluntariat-Notícies, trobareu un escrit commovedor del Gabriel sobre la seva experiència de voluntariat a Càritas.

I lamentem profundament també la mort de **Carmen Palau**, voluntària a la recepció de Via Laietana. La família de Càritas ens unim al dolor per la pèrdua de les persones estimades.

## UNA FINESTRA OBERTA A LA SOLIDARITAT

Càritas rep periòdicament demandes d'ajuda per resoldre situacions puntuals. A través d'aquesta finestra oberta pots col·laborar en l'ajuda.

**Una furgoneta per al Centre Torre Baró**

El **Centre Obert Torre Baró** és un equipament on es realitzen activitats lúdiques i formatives per a nens i nenes amb dificultats. El Centre funciona els dies laborables, a la tarda. Hi assisteixen prop de **40 infants i adolescents, de 4 a 16 anys, de Torre Baró, Ciutat Meridiana i Vallbona.**

L'activitat comença en acabar les classes. Al sortir de l'escola, **una furgoneta, ara atrotinada**, recull els infants. Els educadors els porten -muntanya amunt- fins a aquest equipament, **l'únic de tot el barri.** Un cop acabada la jornada, la furgoneta els torna a casa.

**La furgoneta està a les acaballes.** És per això que fem una crida a les empreses amb cor; per tal que ens facilitin un bon transport per a la mainada.

**Llits articulables per a persones grans**

Dins el col·lectiu de **persones grans**, Càritas atén les més desprotegides, amb **ingressos molt baixos i amb dependència física i social.** Moltes estan soles i sense xarxa relacional.

Els ancians que viuen en pisos tutelats o unitats de convivència de Càritas es fan grans i **molts perden bona part de la seva mobilitat.** Per això necessitem **llits articulables** per facilitar el seu dia a dia. El preu orientatiu d'un d'aquests llits és de **600 €.**

**Ajudant les dones del Centre la Mercè**

El **Centre la Mercè** és un equipament que acull entre **30 i 45 dones, soles o amb fills menors de tres anys**, que també són atesos al centre.

Aquest **espai d'acollida** funciona els matins, de dilluns a dijous, i vol facilitar a les dones el seu procés d'integració i incorporació a la societat. Això s'aconsegueix fent amb

elles una **tasca preventiva, educativa i de seguiment**, per tal que puguin assolir una **situació de benestar emocional i material.**

En els tallers aprenen costura, cuina, nutrició, llengua catalana i castellana. L'espai "Pensem juntes" els ofereix suport psicològic. També hi ha servei de dutxa i bugaderia per si ho necessiten.

Per tal de facilitar el seu dia a dia, els calen **productes per a nadons** (cremes, xampús, bolquers, *cadiretes-gandula*, 1 parc i joguines de 0 a 3 anys), **productes de la llar** (mini-pímer, assecador de cabell, ventiladors, televisió amb TDT, lector de DVD) i per als **tallers** (diccionaris de català i castellà, càmera digital, pintures per a maquillatge, jocs de taula, etcètera).

**Et demanem la teva col·laboració perquè ens ajudis a ajudar**

Si desitges fer una aportació, pots adreçar-te al **Servei d'atenció al donant trucant al 902 109 439 o enviant un correu electrònic a [atenciodonant@caritasbcn.org](mailto:atenciodonant@caritasbcn.org)**

# Laia de Ahumada: “Aquí no hi ha cap diferència entre tu i ells, no hi ha màscares”



La Laia de Ahumada és cofundadora i coordinadora del Centre Obert Heura, un projecte per a persones en situació de sense llar ubicat a la plaça Lesseps de Barcelona. Coneguda i reconeguda per la seva vessant d'escriptora, aquesta doctora en filologia catalana, especialitzada en escriptura femenina de l'època moderna, és autora entre d'altres del llibre *Monges, i Paraules des del silenci*. Als matins es dedica a escriure i a regirar manuscrits. A les tardes coordina des de l'ordinador de casa o fent les visites que calgui el centre Heura, nascut en el si d'un grup de voluntaris de la parròquia però que ara camina sol. S'expressa com escriu: clara, senzilla i sense estridències. Ens rep al mateix centre, i tant els voluntaris com els usuaris s'aturen a saludar-la. El projecte olora a humilitat i tots sabem que els projectes són les persones. Està casada i és mare de dos fills, que han crescut amb la naturalitat de qui no es canvia de vorera quan veu una persona asseguda en un portal.

**Què fa una doctora en filologia coordinant un centre per a persones en situació de sense llar?**

Una vegada, quan feia de voluntària a Càritas donant classes d'alfabetització a dones, prostitutes i immigrades, un dels voluntaris, quan va saber que estava fent el doctorat em va dir: "Una doctora entre els pobres!". I vaig pensar: "Què vol dir, que quan ets doctora només pots donar classes a la universitat i no classes a les prostitutes? Doncs jo em quedo amb les prostitutes, evidentment". Tot està integrat a la meua vida: està integrada l'escriptura, la filologia i les persones sense sostre.

**Per què li dóna tanta importància a la figura del voluntari en el projecte Heura?**

Heura és un projecte de voluntariat cent per cent. Som una associació que en els seus orígens va néixer de dos grups de voluntariat de la parròquia dels Josepets,

amb el lema: "Treballem pel món, treballem pel barri". El centre obert el vàrem impulsar la Carme Garcia, que va morir; i jo. Cada vegada hi havia més persones sense sostre al barri. Vaig sentir que havíem d'anar cap aquí. Vàrem començar amb un equip d'unes dotze-quinze persones, i hem mantingut sempre la idea del voluntari.

**El fet que aquest projecte estigui destinat al col·lectiu de persones sense sostre, té algun lligam amb la seva fe?**

No, perquè això ho hauria de pensar. A la meua vida he fet sempre allò que he sentit, més que no pas allò que he pensat. Heura neix d'un desig profund de justícia i jo sento que estic on vull estar.

**Els voluntaris són gent del barri?**

Són gent del barri i n'hi ha alguns de fora. Una de les coses que volíem era que fos un projecte del barri, que la gent

que hi estigués implicada i els usuaris es trobessin pel carrer; fent altres coses diferents de les que es fan al centre: anant a comprar; passejant amb la família, a la biblioteca, perquè tot això crea xarxa i és una manera d'integrar-los al barri. La majoria de voluntaris són dones, però també tenim homes, és clar. Molts són jubilats, i pre-jubilats, que són fantàstics, i joves, sobretot pels equips de carrer.

**Com s'acaba coent la dualitat entre el "respecte" que desperta aquest col·lectiu de persones i sentir que s'ha de fer alguna cosa per ells?**

Quan sents que ho has de fer; ho fas, malgrat totes les coses que arribes a pensar per no fer-ho. A la pràctica, vàrem començar aquest camí l'any 1994, però fins el 1999 no vàrem obrir. Vàrem començar amb el jesuïta Josep M. Pañella, impulsor d'Arrels, que ha mort recent-

ment. Ell ens va dir: "El primer que heu de fer és fer grup, un grup molt fort, aquesta serà la base perquè el centre tiri endavant". Vàrem passar molts anys consolidant un grup, amb l'objectiu d'obrir un centre. Vàrem fer una prospecció pel barri veient quines necessitats hi podia haver i un cop ho vàrem tenir tot sobre la taula vàrem haver de triar; i curiosament, malgrat a tots ens feia por i era encara un col·lectiu molt desconegut, vam escollir les persones sense sostre. Un cop decidit el projecte, vàrem demanar a l'Escola de Formació Pere Tarrés que ens fes un curs de formació i vàrem començar a preparar els objectius, procediments, actituds, per tal de saber en tot moment què era el que calia fer. Vàrem començar amb molt poc: érem dotze persones i obríem un cop a la setmana.

### **I com ha estat el pas d'obrir un dia a la setmana a obrir cada dia?**

Vàrem començar obrint una tarda a la setmana amb l'objectiu d'obrir cada any un dia més. Al cap de cinc anys, teníem totes les tardes obertes. Érem voluntaris i érem molt conscients de les nostres possibilitats.

### **Quines tasques desenvolupen els voluntaris?**

El ventall de possibilitats és força ampli: hi ha qui està a la tarda, qui compra, qui fa els entrepans, qui porta la web, qui porta l'administració, el qui porta la coral, o el qui fa teatre amb ells. Hi ha dies que tenim un barber. I els hi encanta quan arriben trobar-se les dones grans planxant, els fa sentir que estan a casa seva. En aquests moments, en total som uns setanta voluntaris. Després hem aconseguit que tres dies a la setmana tinguem entrepans fets per voluntaris perquè se'ls emportin al sortir i a més, el dimarts sopen aquí: el primer plat el fem al centre i el segon també el porten voluntaris.

### **Cap a on camina el centre?**

Doncs a partir d'octubre hem començat a obrir també els matins! Era una de les idees que teníem al cap: vindran persones derivades de la tarda que vulguin fer tallers. Serà un espai de formació, començem amb cursos d'ordinador, de recerca de feina per internet, classes de català i castellà, volem muntar un equip de futbol, i hi ha un altre dia que volem que sigui més d'expressió, més artístic. Esmorzaran aquí i faran el taller i marxaran al menjador social a dinar.

### **Com funciona el centre? Si es truca a la porta i s'obre?**

Sí, és un centre de primera acollida, aquí ve qui vol, homes i dones. S'omple una fitxa i es pot dutxar, rentar la roba, passar la tarda, l'únic que es demana és que no begui i tingui un comportament respectuós. I de la mateixa manera que venen també poden marxar. L'objectiu és acompanyar-los, crear un espai que trenqui el cercle de soledat en el que viuen, que se sentin acollits i valorats, a partir d'aquí poden o no iniciar un procés de reestructuració. I a partir d'aquí, entre voluntari i usuari es creen uns vincles molt macos, aquí no hi ha diferència entre tu i ells, aquí no hi ha màscares, és un tu a tu.

### **La gent se'n pot sortir de viure al carrer?**

De vegades sí, de vegades no, però és un procés lent, lentíssim. Dels primers que vam atendre se n'han sortit uns quants, d'altres encara són al carrer i d'altres han mort.

### **I algun projecte del qual estigui orgullosa?**

El que crec que és pioner a la ciutat és el recolzament que fem a la Biblioteca Jaume Fuster. Quan van inaugurar-la tots els usuaris venien amb el carnet i amb el màxim de llibres de préstec permès. I se'm va acudir enviar un correu a la biblioteca per donar-los les gràcies. Em va

convidar a que hi anés un dia per parlar: els lavabos els embrutaven, les taquilles no les cuidaven, però en comptes de voler-se "desfer" d'ells volien treballar perquè les dues parts se sentissin còmodes a la biblioteca. A partir d'aquí, vàrem començar a col·laborar amb la biblioteca juntament amb els equips de carrer de l'ajuntament. Fem suport social i pedagogia sobre l'ús de la biblioteca. Tant la direcció de la biblioteca com nosaltres estem convençuts que la biblioteca és un lloc d'integració i normalització i fem els possibles perquè així sigui. Els nostres usuaris són feliços a la biblioteca. A l'hivern tenen un lloc calent on aixoplugar-se, on poder connectar-se a internet, llegir el diari, seure en un bon sofà. Què voleu de més fantàstic que això! Estem molt contents de l'èxit d'aquest projecte de col·laboració.

### **Per acabar, si el nom fa la cosa, per què el nom d'"Heura" pel projecte?**

Doncs el nom el va dir la meua filla: "Heura!, perquè l'heura s'enfila molt amunt". L'heura s'enfila, s'arrapa i sotragueja les teules. Teníem aquesta idea: una planta humil que creix a tot arreu, i que té unes bones arrels i un bon tronc, i a més, belluga les teules, i això també ho volíem nosaltres: sensibilitzar i fer adonar que hi ha molta gent que està dormint al carrer. Ser canals perquè ells puguin parlar, donar veu als qui no tenen veu.

### **I cap a on s'enfila Heura?**

Jo sempre dic que per tancar. El meu somni és que no hi hagi gent al carrer; aquesta visió et canvia la manera de treballar. I segon, poder fer el màxim que puguem. Un del somnis era obrir els matins, i ho hem aconseguit. I treballar en xarxa: que allà on no arribem nosaltres hi arriben els altres.

■ *Anna Roig*  
*Periodista*



# Les persones en situació de sense llar, una realitat invisible

## Qui són les persones sense llar?

Sovint quan parlem de **sense llar** pensem en la part més extrema i visible d'aquesta situació: les **persones dites "sense sostre"**, les **persones que viuen al carrer**.

Estar al carrer és la part més extrema de la pobresa i de l'exclusió social; però hi ha moltes **persones i famílies que, malgrat no viure al carrer, es veuen obligades, per manca de recursos econòmics, laborals, personals o relacionals, a viure situacions molt difícils:**

per exemple de **relloguer** en habitacions compartides amb persones desconegudes, en **espais que ni tan sols són considerats part d'una casa**, en **pensions sense dret a cuina**, en **pisos amb els quals no tenen una relació jurídica directa**, a la **presó**, en **hospitals**, en **centres residencials assistencials...**

Des del Programa d'**Inclusió Social de Càritas**, partint de la definició de **FEANTSA** (Federació Europea que

treballa amb persones sense llar) sobre el terme "sense llar", **considerem que totes aquestes persones també són persones "sense llar"**, ja que no poden tenir accés a un habitatge digne o no poden mantenir-lo, sense l'ajut de serveis o entitats socials, per raons econòmiques i/o per dificultats personals/socials, i estan exposades a trobar-se en situació d'haver de viure "sense sostre" si perden els ajuts que reben d'entitats públiques o privades.

## El context actual

En l'actual context de crisi socioeconòmica, als despatxos de Càritas ens trobem amb moltes persones sense llar que pateixen situacions d'exclusió social per diferents causes: estructurals, socials, personals. És una realitat copsada pels diferents professionals, els quals tenen força dificultats per donar resposta a totes les demandes de les persones, també les demandes de cobrir necessitats bàsiques o ajudar-les a accedir a un habitatge digne que els permeti desenvolupar-se i satisfer les necessitats vitals.

La realitat de les persones en situació de sense sostre és aquella que es fa més visible en els nostres carrers. A Barcelona, el març de 2008, segons dades extretes del recompte censal nocturn realitzat per la xarxa d'atenció a persones sense sostre, publicades a l'estudi "Qui dorm al carrer". Una investigació social i ciutadana sobre les persones sense sostre. Col·lecció eines per a la Inclusió de l'obra social Caixa Catalunya, es va identificar el perfil d'aquestes persones:



89,1% Home  
10,9% Dona

41 anys  
40% menor de 35 a.

TREBALLA  
18,7% construcció  
14,7% hosteleria

ESTÀ MALALT  
45,9%

62,2% Estranger

SOLTER  
50%

ESTRANGER  
62,2%

ESTUDIS BÀSICS  
41,2%

Sovint ens preguntem: "¿Per què una persona arriba al carrer?, ¿què ha passat?". Segurament trobem moltes respostes. Des de Càritas pensem, prenent com a referència a Joaquín García Roca i el material bibliogràfic Construyendo relaciones. Intervención psicosocial con personas sin hogar de la Asociación Realidades y Fundación RAIS, que l'exclusió social és fruit de tres tipus de ruptures: l'estructural-econòmica, la social i la vital.

La primera, la **ruptura estructural-econòmica**, correspon a la dimensió econòmica de l'exclusió social i fa referència als elements macroestructurals de la societat. Les principals característiques d'aquesta serien la desocupació, la desigualtat social i les contradiccions de la protecció social.

La segona, la **ruptura social**, es caracteritza per "la dissolució dels vincles socials i la desafiliació i fragilització de l'entramat relacional".

I la tercera, la **ruptura vital**, fa referència a "la dimensió personal de la marginació, a la precarietat cultural, caracteritzada per la ruptura de la comunicació, la debilitació de les expectatives i l'erosió dels dinamismes vitals (confiança, identitat i reciprocitat)".



Sovint les persones ateses des de Càritas es troben en situació o risc d'exclusió social i presenten els tres tipus de ruptures en les seves causes d'exclusió o vulnerabilitat social. També quan parlem de processos d'exclusió, tenim en compte que les persones que atensem disposen d'una sèrie de potencials i capacitats per sortir de la situació en la que es troben immerses, i només des d'aquestes capacitats podem acompanyar-les en el seu camí cap a la inclusió social.

Des de Càritas treballem junt amb les persones que atenem buscant les respostes més adequades, sempre acompanyant i escoltant, oferint a les persones i/o famílies ajuts econòmics per fer front al pagament d'una habitació, pensió o pis de lloguer; o acollint-les en recursos propis de Càritas: centres residencials, pisos d'inclusió i centres de dia.



## CENTRES RESIDENCIALS

**E**l seu objectiu és oferir una llar i una atenció educativa i integral a les persones sense llar i facilitar així el seu procés d'inserció social.

En els centres residencials temporals les persones poden recuperar físicament la salut i iniciar processos de recuperació de la màxima autonomia possible i de reinserció sociolaboral, amb l'acompanyament professional d'educadors socials, treballadors socials i treballadores familiars les 24 hores del dia i el suport de voluntaris/àries.

Es pretén acompanyar persones que estiguin disposades a iniciar/continuar un procés que permeti millorar les seves condicions de vida. L'acompanyament té en compte les potencialitats de cada persona (recursos personals, habilitats, experiències...) i les seves dificultats (de salut, d'autoestima, de desarrelament...).

Es fa un treball de vinculació comunitària, aprofitant les sinergies dels diferents recursos existents en el seu entorn, també amb l'Administració pública, amb la finalitat de treure el màxim partit possible de tot el que hi ha a l'abast. Un dels centres dona preferència a les persones afectades de VIH/SIDA.

## CENTRES DE DIA

**E**l seu objectiu és oferir a persones sense llar un espai i un ambient de relació personal i d'afecte, amb uns serveis bàsics, que ajudin a millorar les condicions de vida i la vinculació de la persona amb l'entorn.

Aquests espais diürns, coordinats per professionals i amb suport de voluntaris/àries, funcionen totes les tardes i ofereixen suport personal i serveis com ara àpats, orientació sanitària, dutxa, bugaderia, consigna i domiciliació de correu. També s'hi fan activitats.

## PISOS D'INCLUSIÓ

**E**l seu objectiu és facilitar l'accés a un habitatge compartit a persones amb recursos insuficients, tant econòmics com personals, garantint espais de vida dignes, assequibles i estables. També els ofereix un marc de convivència, interdependència i suport mutu, és a dir, una llar.

Consisteixen en habitatges compartits on les persones poden autogestionar-se. Es tracta de pisos per a 3/5 persones soles

o bé 2-3 dones amb fills, on disposen d'habitació individual i han de compartir els espais comuns. La durada de l'estada és temporal, però es contempen estades de llarga duració per a persones amb dependència social. En tots els pisos es compta amb acompanyament professional i amb el suport de voluntaris/àries.

Una altra línia d'acció és la **col·laboració amb les entitats i estaments governamentals, i també amb les entitats socials que treballen amb el mateixos objectius**. Per últim, un altre dels nostres objectius és la **sensibilització i la denúncia**, a través dels nostres actes, informes, memòries i campanyes, per visibilitzar la situació de les persones sense llar i per reclamar als governs mesures en la lluita contra la pobresa.

## Encarant els reptes

Trobem diverses **accions significatives que es porten a terme en el nostre context proper, i també en l'estatal i l'uropeu, que treballen per posar fi a la situació de viure sense llar**; una d'aquestes accions la du a terme la Federació Europea d'Organitzacions Nacionals -FEANTSA, que treballa amb persones sense llar en uns 30 països europeus-, i es tracta de **l'organització d'una campanya europea per a l'eradicació del fet de viure sense llar**. Aquesta campanya es llançarà el **2010, any que es va designar com l'Any europeu per a combatre la pobresa i l'exclusió social**.

La campanya es concentrarà en la realització de diversos objectius, entre els quals destaquen els següents: No dormir al carrer per manca de serveis d'urgència adaptats a les seves necessitats i aspiracions. No romandre en un allotjament d'urgència més temps de l'estrictament necessari. No abandonar una institució-hospital, presó o establiment de cures sense disposar d'un acompanyament suficient i d'opcions d'allotjament

adequades. I, per últim, no forçar-se a viure en un allotjament que s'ha jutjat inhabitable.

Altres mesures que s'estan duent a terme, en aquest cas per part de la **Junta de Andalusia i la Generalitat de Catalunya, és la posada en marxa de lleis que suposen un progrés significatiu en l'àrea del dret a l'habitatge**. A Catalunya, el **Pacte Nacional per l'Habitatge 2007-2016, del qual Càritas forma part en la seva Comissió de Seguiment, tracta d'evitar la manca d'habitatge deguda a raons econòmiques**. Les mesures inclouen ajudes per a 20.000 famílies, i també 15.000 ajudes individuals. A més, es crearà un Observatori de la Segregació Urbana, amb l'objectiu general de lluitar contra la situació de viure sense llar.

Una **mesura europea** que volem destacar és la presa pel **Parlament europeu, que ha demanat per a l'any 2015 la fi de la situació de viure sense llar (declaració escrita 111/2007)**. 438 membres del Parlament europeu van apel·lar als Estats membres i a les institucions de la UE perquè prenguin mesures urgents amb l'objectiu d'acabar amb les situacions de sense llar per al 2015.



## La denúncia i el compromís de Càritas

Des de Càritas reclamem als Governos: **la signatura per part del Govern estatal de la Carta Social Europea; aquest fet comprometria al Govern a complir l'article 31**. L'Article 31 de la Carta social europea, revisada el 1996, consagra el dret a l'allotjament i preveu que "amb la finalitat de garantir l'exercici efectiu del dret a l'allotjament, les Parts es comprometen a prendre mesures destinades a: 1. afavorir l'accés a l'allotjament en un nivell suficient; 2. prevenir i reduir l'estat de les persones sense llar per a eliminar-lo progressivament; 3. fer que el cost de l'allotjament sigui accessible a les persones que no disposen de recursos suficients".

També demanem la **signatura i ratificació del Protocol Addicional de 1995 pel qual s'estableix el sistema de Reclamacions Col·lectives** (STE n. 158 de 1995). La particularitat d'aquest sistema és que permet no només qüestionar una llei, sinó també el qüestionament de la totalitat de les polítiques governamentals en un àmbit particular.

Una altra petició és **l'adhesió dels europarlamentaris espanyols** -ja que només 20 de 54 van signar la declaració per la fi de la situació de sense llar-, a **la declaració 111/2007 del Parlament Europeu**.

I, per últim, **no deixarem de demanar accions i polítiques europees, nacionals i regionals pro-actives que evitin de forma eficient la situació de viure sense llar**.

Càritas lluita contra la pobresa amb les eines que té a l'abast i en xarxa amb altres entitats. Defensem íntegrament el compromís d'eradicar la situació de viure sense llar i hi donem suport. A A



A Càritas ens comprometem a fer el possible per eradicar la cara més extrema de la pobresa, però lluitem amb les eines de l'acompanyament i la prevenció per evitar que moltes de les persones en situació de sense llar que atensem esdevinguin persones en situació de sense sostre. **Estar en situació de sense llar és això; una situació, no una condició.**

Des del treball en xarxa, retomant a les persones els seus drets i deures, partint de les seves capacitats personals, respectant els tempos, els desitjos i les voluntats, amb un compromís ferm i amb veritables polítiques socials, **la societat ha de poder conjugar totes les formes verbals del verb ser perquè no l'hi falti ningú; tal com ens diu l'informe de la Campanya Sense Sostre de Càritas de 2009.**

Aquest compromís es tradueix en les accions realitzades per atendre persones en situació de sense llar a les diòcesi de Barcelona, Sant Feliu i Terrassa. Durant l'any 2008, Càritas va oferir el seu ajut i suport a:

- 602 persones en situació de sense sostre. Eren persones que no tenien domicili i que per aquesta raó vivien

al carrer; dormien en un alberg i/o es veien obligades a passar moltes hores al dia en un espai públic.

- **692 persones sense habitatge.** 127 persones van ser acollides en pisos d'inclusió, 243 en centres residencials i 322 en alberg nocturn.
- **1.300 famílies (2.500 persones) van rebre ajudes per pagar les despeses generades per les condicions dels seus habitatges,** considerats inapropiats perquè hi puguin viure les persones. **L'import total destinat va ser de 802.000 euros.**
- **Durant el primer semestre de 2009 a Càritas hem atès 8.430 persones que es trobaven vivint en situació de relloguer, en habitacions.** La gran majoria eren espais amb un nombre de metres inferior a les necessitats personals i familiars de la persona atesa.

**Per a Càritas tenir una llar és molt més que tenir un sostre; la llar ens ajuda a cobrir necessitats vitals, ens proporciona intimitat, ens identifica i dignifica, ens defineix, ens permet sentir-nos part de la comunitat, ens construeix com a ciutadans. I aquesta convicció ens ha portat a multiplicar en els darrers quatre anys les places d'habitatge destinades a persones sense llar i a continuar treballant perquè tothom pugui tenir un habitatge digne.**



■ **Teresa Bermúdez**  
Psicòloga  
Resp. Programa Inclusió Social

## Campanya Sense Sostre 2009

El lema de la **Campanya Sense Sostre** d'aquest any és **"La seva història és part de la nostra història. Tots hi tenim a veure"**. Aquesta serà la **divuitena edició**, des que l'any 1994 Càritas i FACIAM van començar amb la proposta del dia dels sense sostre al nostre país. Aquest any 2009, igual que en les darreres edicions, **Càritas Española**, juntament amb **FEANTSA España y FACIAM**, són les **organitzacions que l'estan coordinant.**

Any rere any hem anat posant sobre la taula, amb transparència, des de la realitat que vivim i toquem Caritas i les entitats i organitzacions que componen FACIAM i FEANTSA España: **la manca de drets salut, habitatge, educació, tutela judicial i assistència social que tenen aquest grup de persones al nostre país i com els resulta, de difícil, accedir-hi.**

L'esperança que tenim que tot ésser humà pugui desenvolupar-se amb plenitud, amb igualtat d'oportunitats, podent accedir als drets socials, econòmics, culturals... ens ve de la lluita diària que per la justícia, la igualtat d'oportunitats, la solidaritat... estan duent a terme tants homes i dones al nostre país. Uns, anomenats "exclosos" o "persones en situació d'exclusió", i altres, voluntaris i persones contractades que acompanyen, i que són acompanyades pels primers.

**Amb la Campanya Sense Sostre 2009, sense perdre la força i apostant contundentment perquè resulti, seguim creant un espai de reflexió, sensibilització, debat i denúncia.**

Sonia Olea  
Área Análisis Social y Desarrollo  
Cáritas Española

## Drogodependències i persones sense llar

Una persona amb gran experiència en el tema em va explicar amb poques paraules la diferència entre pobresa i marginació. **El pobre és el que no té i el marginat és el que no és.** El marginat és una persona amb pocs recursos personals, socials i afectius que viu en unes condicions de vida que no s'assemblen a les de la resta de la col·lectivitat, i que els fan més proclius a tenir associades altres tipus de patologies orgàniques i de l'esfera de la salut mental. Dins d'aquestes patologies trobem sobretot la drogodependència.

La droga més consumida per aquest col·lectiu és l'alcohol, perquè és la més accessible i la més barata; el segon col·lectiu més nombrós és el format pels consumidors d'opiàtics, i també les persones que participen dels programes de manteniment de metadona i els qui abusen de les benzodiazepines i altres substàncies.

El tractament de les drogodependències és fàcil sobre el paper, ja que existeixen dispositius ambulatoris de desintoxicació i de deshabitació en què la farmacologia juga un paper important sempre sustentat pel suport psicològic o psiquiàtric i l'abordatge social.

També existeixen dispositius que ajuden al canvi d'hàbits en un ambient controlat allunyant les persones de situacions de risc, prosseguint amb la

deshabitació i posant la **força en la reeducació** (comunitats terapèutiques i centres de dia). I un cop finalitzada l'estada en la comunitat, la persona tractada té la possibilitat d'accedir als pisos de reinserció des d'on se l'ajuda a obtenir una formació sociolaboral i també a buscar feina. Per tant, comptem amb una xarxa àmplia que permet un bon abordatge de la **malaltia de la drogodependència**.

Tot aquest procés exigeix de l'actor principal, és a dir, de la persona drogodependent, la presa d'una decisió que implica no sols deixar de consumir, sinó un canvi en el seu pensament, en la forma d'actuar, en les activitats i en com ocupa el temps... la qual cosa representa un esforç intens i continuat. **Els canvis importants ens costen a tots, la decisió té a veure amb les expectatives en un futur millor que pugui generar il·lusió.**

**Quan el professional pressiona excessivament pot provocar conductes evasives, d'enfrontament o de submissió, per tant hem d'aconseguir treballar d'una manera més flexible tenint en compte l'actitud i les possibilitats del malalt.**

La gravetat de les drogodependències té a veure amb diferents factors com ara la presència de malalties orgàniques cròniques, les psiquiàtriques, la manca de recursos econòmics i personals, la manca de suport afectiu ja que provoquen una falta de visió realista de la seva millora, i també amb la capacitat de persistir en l'esforç per poder realitzar el canvi.



El fet que en una mateixa persona coincideixin els factors abans esmentats fa que la seva guarició costi més temps, que requereixi més dedicació i més mitjans i molta més paciència per part dels professionals responsables d'aquest sector; ja que moltes vegades la persona malalta és molt refractària a ser ajudada, perquè la seva autoafirmació moltes vegades passa per negar-se a ser ajudada.

Quan el professional pressiona excessivament pot provocar conductes evasives, d'enfrontament o de submissió, per tant hem d'aconseguir **treballar d'una manera més flexible tenint en compte l'actitud i les possibilitats del malalt.**

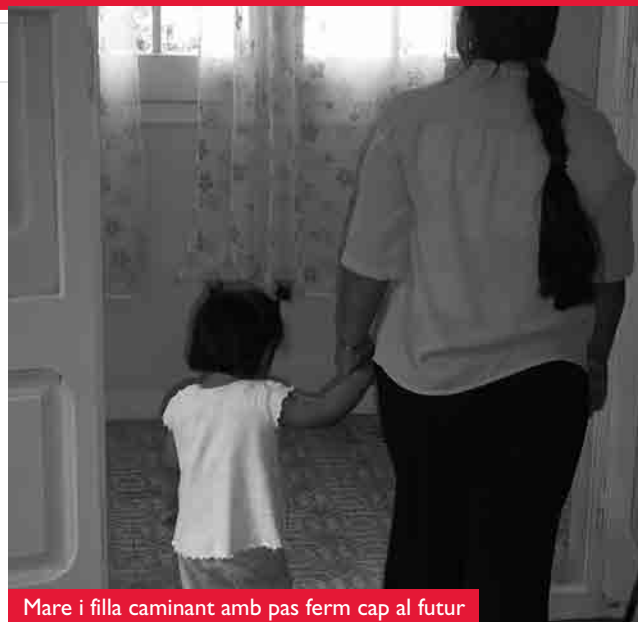
Hem de **valorar** el **gran esforç** que per aquests persones representen aquests processos resocialitzadors i **confiar** que amb els mitjans i el temps necessari puguin **reeixir** en la seva **lluita** contra la drogodependència i **visquin una vida més normalitzada**.

■ **Narcís Martí**  
*Metge*  
*Director del Centre català*  
*de Solidaritat*

### Pisos Sant Lluís: llars per construir un futur

**C**ada matí a la ciutat de Barcelona veiem mares amb infants que comencen la jornada. Els seus rostres, encara amb l'ombra de la son a les parpelles, transmeten energia, il·lusió i confiança en el dia que comença. Però si fóssim capaços de fixar-nos una mica més en les mirades anònimes, també veuríem rostres de mares amb les mirades cansades i derrotades per les dificultats que han de superar cada dia. Fa uns mesos, els rostres de la **Marcela** i la **Victòria** tenien aquesta mirada. Les seves vides estaven en un atzucac que els impedia albirar un futur millor per a elles i els seus fills. Elles formaven part d'un **col·lectiu invisible** per a la societat, però **cada cop més nombros, de famílies monoparentals en situació de desprotecció.**

La Marcela i la Victòria són **dones i mares, lluitadores i treballadores**, que des que van arribar a Barcelona, des de l'Argentina i Bolívia, respectivament, van cercar la manera de subsistir per elles mateixes, i durant un temps van poder tirar endavant fent feines sense contracte, i sense cap mena de cobertura social. Però en un moment de les seves vides les circumstàncies es van complicar molt i les constants dificultats d'accés al mercat laboral, per no comptar amb permís de treball i per tenir al seu càrrec fills petits sense cap mena de suport relacional i social, van ser més fortes que les seves ganes de lluitar. Ja no podien aconseguir els recursos suficients per assegurar una llar per a elles i els seus fills. Després de tants esforços s'havien convertit en **quixots que lluiten contra grans molins de vent**. Va ser en aquell moment que van anar a trucar a la porta de Càritas Diocesana de Barcelona (CDB). En l'actualitat, la Marcela i la Victòria, juntament amb els seus fills, estan vivint en els **Pisos compartits Sant Lluís de CDB**, que es van **posar en funcionament el 14 d'abril de 2009**. La finalitat d'aquests pisos és realitzar una **tasca preventiva i de suport amb famílies monoparentals amb dificultats per accedir a un habitatge digne**, per tal que puguin establir els seus processos personals, tinguin garantides les seves necessitats bàsiques i disposin del temps suficient per construir un futur més estable i un allotjament autònom.



Mare i filla caminant amb pas ferm cap al futur

El projecte està format per **dos pisos** i en **cada pis hi viuen dues unitats familiars**, és a dir, **dues mares amb els seus fills**. Les famílies conserven així un alt grau d'autonomia. Elles **gestionen la seva vida i la seva quotidianitat** i aquesta llibertat les ajuda a **millorar l'autoestima i a potenciar les capacitats personals**, que són les eines que tenen per poder agafar les regnes de les seves vides.

Aquest projecte compta amb **una educadora de seguiment i suport**, que acompanya aquestes famílies en el seu procés cap a l'autonomia, i també amb **altres professionals de Càritas que els ofereixen suport psicològic i social**.

La Carme, l'educadora, destaca que tot i que **les dones tenen moltes ganes de treballar, no disposen de permís de treball, i que això els dificulta poder ser autònoms**. Malgrat les dificultats, aquestes dones **no perden l'esperança**, ja que són lluitadores de mena. La Marcela així ens ho explica:

"A mi m'han rebutjat en molts treballs per no estar legalitzada, i això de vegades et desanima, però si solament depenem dels papers no podem treballar mai i he de tirar endavant, perquè els meus dos fills petits depenen de mi. A mi m'han dit que no i he anat a trucar a una altra porta. Déu sempre et té una porta oberta, no te les tanca totes".

El testimoni de la Victòria també és un reflex de la seva capacitat de lluita, esperonada pels fills que té al seu càrrec. Ella té tres fills adolescents a Bolívia, que estudien amb beques i gràcies als diners que els envia. També té una nena de 2 anys que viu amb ella. Diu que el més dur de tota l'experiència migratòria és que fa tres anys i mig que no veu els fills grans, però malgrat tot, ella té molt clar que "Si vols, pots fer-ho i jo he de tirar endavant pels meus fills".

## Una atenció integral a homes en situació de sense llar

**E**l Centre d'acollida Abraham, una caseta de dues plantes, amb un pati amb una figuera que ofereix aixopluc i un banc que convida a la conversa i al descans, s'ha convertit, per a aquells homes que passen per Vilafranca del Penedès i no tenen on anar, en una llar.

En aquesta llar l'aire que es respira no està viciat pels prejudicis i les etiquetes, sinó que és l'aire pur de l'afecte, l'acolliment, el caliu i la quotidianitat. Gràcies a aquest ambient, els homes es senten part d'una història compartida que ells mateixos també poden ajudar a escriure. I, com tota llar, aquesta es construeix dia a dia gràcies a les persones que la formen: els homes en situació de sense llar, un equip de professionals de l'acció social i 16 voluntaris, que aconseguen que durant 365 dies l'any aquests homes trobin un lloc on són acollits, escoltats i acompanyats.

Aquest és un projecte de Càritas inter-parroquial de Vilafranca que atén homes sense llar de manera integral i els ofereix l'oportunitat d'iniciar un procés de recuperació personal i social. És un espai de referència per als homes que hi truquen a la porta -hi ha més d'un 50 per cent d'homes que tomen al projecte i molts pregunten per les persones que els van acollir; i n'hi ha que ja no estan al centre però hi passen les tardes per sentir-se acompanyats-, els professionals dels serveis socials i els voluntaris, ja que tothom sent que hi té cabuda i hi troba la seva funció per ajudar que el projecte funcioni.



El centre guarda en cada racó els sons i les olors dels moments quotidians compartits: els dels noms de cada un dels homes -pronunciats amb afecte i familiaritat-, el de les rialles mentre es juga una partida de parxís, el d'una conversa ben animada, l'olor de la roba acabada de rentar, el frec dels llençols que mans desitjoses de compartir pleguen en un moviment simètric, l'olor del cafè assaborit sota l'ombra de la figuera. Els sons i les olors de l'amistat, una amistat que ajuda a aquests homes a recuperar la dignitat, l'esperança i les forces per continuar endavant i superar les dificultats.

El tarannà acollidor impregna totes les persones que construeixen el projecte, com així es desprèn de les paraules de la Rosa Maria, una dels 16 voluntaris que hi col·laboren compartint amb els homes la seva vida. Ella, les tardes dels dilluns, xerra amb ells i s'interessa pel que els hi passa i els reconeix. "És el moment en què deixen de ser anònims, ja que cadascun el coneixes pel seu nom".

D'acord amb la filosofia d'oferir oportunitats a un col·lectiu que n'ha perdut moltes, la Raquel, treballadora social de Càritas Diocesana de Barcelona, explica que:

"l'objectiu del projecte és acompanyar els homes en el seu procés vital i treballar-lo de manera educativa, oferint-los opcions per si volen fer un procés de millora".

La Carme, la treballadora familiar, destaca que "és un projecte familiar; ja que escoltes els homes, xerres amb ells, i això fa que se sentin valorats". La Marta, l'educadora social, també comenta que per reforçar-los l'autoestima treballen la necessitat que tenen aquests homes de sentir-se útils, demanant-los algun favor o que les ajudin a fer alguna tasca quotidiana, com ara estendre la roba, parar taula o cuidar l'hortet. I sempre n'hi ha que esperen amb il·lusió aquest moment.

Els efectes de la crisi també s'han notat en aquest projecte. Des de l'1 de gener a l'1 d'octubre de 2009 s'han atès al centre 305 homes, un 6 per cent més que el mateix període de l'any passat, i un 64 per cent d'aquests s'hi han adreçat per primera vegada. És a dir, que fa un temps no necessitaven d'aquest recurs i ara, arrel de les dificultats que estan vivint, s'han vist obligats a trucar-hi a la porta. Un 58 per cent dels homes estan a l'atur i cerquen feina i un 99 per cent estan sols. Arrel d'aquest cúmul de dificultats -la manca de recursos laborals, econòmics, relacionals i personals-, aquests homes han estat empesos a la cuneta de la vida i han començat un camí cap a l'exclusió, un camí que tots podríem recórrer si les circumstàncies també ens fossin molt adverses, i que el Centre d'acollida Abraham intenta que no recorrin sols i, si pot ser, que se'n puguin desviar.

■ *Cinta Berenguer Vives*  
Periodista



Compartint esmorzar i amistat

### Sabadell acull les persones "sense llar"

Vivim en un món globalitzat en el qual el rostre de la pobresa cada vegada es fa més difús. Càritas no pot mirar cap a una altra banda davant el sofriment de tantes persones que truquen a la nostra porta...

**S**ón les 9 del matí i els nous 'sense llar', que fins fa poc 'tenien llar', estan esperant la dutxa i l'estona de caliu humà (cafetó, entrepà i la xerradeta). Avui arriba un senyor en molt males condicions: begut, desorientat, brut i pudent, era evident que seria el primer a dutxar-se. Després de la dutxa i el cafetó he tingut un moment per parlar amb ell; m'ha explicat que sis mesos enrere treballava a la construcció i ara vivia en una habitació sol, ja que els seus fills no volien saber res d'ell. Sense feina no podia pagar l'habitació i al final el n'han fet fora, ara viu al carrer."

Des de Càritas Interparroquial de Sabadell s'ha detectat que moltes persones viuen

en condicions molt precàries, ja que no disposen ni d'un lloc digne on tenir cura de la seva higiene personal. Es podria pensar que aquest problema afecta persones sense llar, però **la precarietat en l'habitatge també es manifesta en persones que viuen en pensions, allotjaments temporals, habitacions rellogades...** Aquesta és una situació que posa la persona en una posició de veritable vulnerabilitat i fragilitat.

El Servei d'acollida per a persones sense llar pretén oferir una atenció diürna, de dilluns a divendres de 9 a 12 h, que consisteix en:

- El **Servei de dutxa**, que funciona de manera informal des de l'any 1989. Les persones que utilitzen aquest servei troben tot el que necessiten, tant pel que fa a la higiene i la roba com pel que fa a la confiança i la dignitat.
- El **Servei d'acollida diürn**, que ofereix esmorzar i bugaderia.
- El **Servei d'orientació social, suport i acompanyaments puntuals** (serveis de salut, gestions...). Aquest servei es va crear l'any 2006 gràcies a la col·laboració, entre d'altres, de donatius procedents de la comunitat cristiana.

Les persones necessitades d'aquest recurs hi accedeixen a través del Servei d'Acollida de Càritas, de les parròquies, dels Serveis Socials o bé d'altres entitats que el sol·liciten.

El nombre de beneficiaris s'ha incrementat notablement en els darrers anys - passen diàriament pel servei al voltant de 27 persones- **arrel de l'augment de persones que no tenen habitatge o es queden sense i que es veuen abocades a malviure al carrer.** La manca d'un habitatge, d'una llar, afegit a altres problemes socials, fa augmentar el risc de caure en l'exclusió social.

El repte, que treballem dia a dia és que, més enllà de la dutxa, aquest servei esdevingui un **espai de relació i convivència**, en el qual les persones puguin construir relacions afectives i socials i iniciïn un procés de millora vital.

Aquest recurs compta amb un **equip nombrós de voluntaris -deu-, compromesos amb el projecte**, els quals, **juntament amb els treballadors socials**, fan que cada dia l'acollida, l'entrega de roba, l'atenció a les dutxes i el compartir l'esmorzar, siguin **espais de trobada i de promoció per a aquest col·lectiu de persones.**

És per això que tots, **comunitats cristianes i Càritas**, apostem per mantenir vius els **llaços de solidaritat envers els més desfavorits**, que són la base de l'acció social que duem a terme, i **apostem també per una mirada positiva, apreciativa i solidària que ens ajudi a "imaginar"** que és possible construir un futur comú.

■ **Tomàs Gamarra,**  
*treballador social,*  
*i Equip de voluntaris*



## Pedro Lloret Lloret

### Perfil

Nascut el 17 d'octubre de 1933

És llicenciat en Ciències Químiques

És voluntari de Càritas Diocesana de Barcelona, des de fa tretze anys, en el projecte Resivol.

### Defineix Càritas

Una ONG molt a prop dels problemes de la societat.

### Per què vas decidir fer-te voluntari? I per què a Càritas?

No és just que unes persones tinguem el necessari, i fins i tot més, i moltes altres no arribin a tenir-ho. Vull corregir això en la mesura de les meves possibilitats. Cerco un equilibri essencial entre l'idealisme i la realitat. I em vaig adreçar a Càritas perquè és l'ONG que trobo que està més pendent dels problemes dels meus conciutadans.

### En què consisteix la teva tasca de voluntariat?

Durant tretze anys he estat en el projecte Resivol, dedicat a fer acompanyament a ancians que estan sols a residències. Al principi vaig començar visitant ancians i, al cap d'un temps, vaig passar a ser el coordinador del projecte.

### Què t'aporta fer aquest voluntariat?

M'ha permès realitzar-me, donant sortida a les meves inquietuds socials.

### Explica'ns alguna vivència-anècdota viscuda fent el voluntariat.

Al principi escoltava l'ancià a qui acompanyava i no entenia bé el que em deia. Vaig optar per dir a tot que sí. Una vegada l'ancià em va mirar fixament i va dir: "¿Ha entès el que li he dit?". Vaig contestar afirmativament i ell em demanà: "Doncs, repeteixi-ho!". No sabia on ficar-me. A partir d'aquell moment, vaig decidir ajudar que les persones grans soles fossin escoltades i ateses amb atenció i estima.

A la pàgina web [www.caritasbcn.org](http://www.caritasbcn.org), a la secció de Voluntariat-Notícies de Voluntariat, trobareu tres textos escrits en motiu del comiat del Pedro com a coordinador del projecte Resivol.

### Polièdric

#### Una virtut:

Previsió.

#### Un defecte:

Sóc massa precipitat.

#### El que més t'agrada de Càritas:

La facilitat d'arribar a la societat d'una forma eficient i senzilla.

#### ...i una cosa a millorar?:

Càritas, en alguns aspectes de la seva organització interna, hauria de funcionar amb la mateixa efectivitat i maneres de fer que una empresa privada.

#### Una il·lusió per aconseguir:

No en tinc prou amb buscar la felicitat per a mi i els meus. Necessito ampliar el cercle i portar il·lusió a les persones, projectes o feines que tingui al meu abast.

#### ...i una d'acomplerta:

Comprovar, dia a dia, que la meua família funciona molt bé.

#### Un llibre:

*El Gatopardo* de Giuseppe Tomasi de Lampedusa.

#### Un cançó:

M'agrada la música clàssica i, si podem considerar-la una cançó, m'agrada l'"Himne a l'alegria" de la Novena Simfonia de Ludwig van Beethoven cantada pel cor de l'Orquestra de Cleveland. Sóc un entusiasta europeista.

#### Un lloc:

El Parc Natural de Cabo de Gata (Almeria).



## Encarnació Pérez, el compromís amb l'acció social organitzada

Aquest estiu ens ha deixat Encarnació Pérez, auxiliar diocesana i assistent social que treballà a Càritas Diocesana de Barcelona al llarg de vint-i-sis anys.

**Q**uan va arribar a Càritas, l'any 1961, venia de treballar a la parròquia del barri del Verdum, a l'actual districte de Nou Barris de Barcelona. Al Verdum, com a altres barris que van créixer en els anys de les migracions interiors de les dècades de 1950 i 1960, li mancaven les infraestructures més bàsiques: carrers asfaltats, escoles, semàfors, clavegueres, enllumenat als camers... L'Encarnació donava suport a les reivindicacions i ajudava els nous veïns des de la parròquia tant com podia. Però mossèn Narcís Prat, en aquell moment director de l'entitat, li va demanar que s'incorporés a la recent constituïda Càritas Diocesana de Barcelona, abans Secretariat Diocesà de Beneficència. L'Encarnació havia d'organitzar el Servei de Permanència, avui d'Acollida, per tal d'atendre les persones que arribaven a l'entitat en demanda d'ajuda. En aquells anys hi havia una pobresa extrema i moltes persones sense llar deambulaven per tota la geografia espanyola, d'una ciutat a l'altra, a la recerca d'un futur. Eren coneguts com a transeünts. L'Encarnació els atenia.

Va ser una dona de caràcter i d'empenta que, com tothom a Càritas en aquells anys, treballava de manera voluntària i sense retribuir. Juntament amb altres companyes i companys de Càritas, l'Encarnació va viure els darrers anys de l'Ajuda Social Americana que havia començat l'any 1951 i que es perllongà durant quinze anys. Aquesta ajuda arribava a través d'organitzacions catòliques

americanes i es canalitzava a parròquies, escoles i a altres centres per pal·liar l'escassetat de la postguerra -llet en pols, formatge, mantega, ous en pols, oli de llavors, cotó per fer matalassos. Sobretot s'adreçava a la població infantil per tal de contrarestar els dèficits de nutrició d'aquells anys.

L'Encarnació Pérez i molta altra gent de Càritas van tenir un paper destacat en la coordinació de l'ajuda als damnificats per les riuades de l'any 1962 al Vallès, a la llera del Besòs, com també el tingueren les Càritas de Sabadell i Terrassa, ja constituïdes.

En el postconcili, Càritas, la seva gent, dinamitzà els Centres Socials, uns dels primers equipaments oberts a la població dels barris perifèrics, amb un clar sentit de treball comunitari. Càritas els donà cobertura jurídica. També començaren les campanyes per recaptar fons, i moltes altres activitats socials de promoció de les persones que s'aniran consolidant en les dècades posteriors.

La vida de l'Encarnació Pérez i el seu treball a favor de les persones pobres i pel reconeixement del treball social i les condicions laborals del treballadors i treballadores de Càritas, van ser un exemple constant, sempre sota el guiatge de l'Evangeli.

■ *Montse Sintas,  
Periodista*

## Compareixença del director de Càritas al Senat

**E**n el context de la situació creada per l'alt índex d'atur, **Jordi Roglá**, director de Càritas Diocesana de Barcelona, va compareixer **dilluns, 21 de setembre**, davant de la **Comissió especial del Senat d'estudi sobre les Noves Formes d'Exclusió Social**, convidat per aquesta Comissió. En la seva intervenció va instar els senadors i senadores, representants dels partits polítics, a actuar amb celeritat per tal de pal·liar la situació precària de les persones que s'han quedat a l'atur; alhora que a invertir en mesures per aconseguir-ho.

Durant la seva exposició, va informar que **a finals de 2009, Càritas Diocesana de Barcelona haurà atès el doble de persones que en tot l'any 2007 i va presentar els nous col·lectius de persones que arran de la crisi han demanat ajuda a Càritas:**

- **Persones que mai havien necessitat l'ajuda dels serveis socials ni de Càritas**, sobretot famílies amb infants, treballadors autònoms, i famílies amb deutes hipotecaris.
- **Persones que havien passat per Càritas fa més de cinc anys** i que havien treballat, tot i que en situació força precària, i que ara tomen a tenir greus dificultats per l'atur.
- **Persones que han passat d'una situació de pobresa moderada a una pobresa severa**. Sobretot per la precarietat i la temporalitat dels seus llocs de treball arran dels efectes de la crisi.
- **Persones immigrades**, moltes de les quals estan vivint un procés de "desregularització", és a dir, persones amb autorització de residència i treball que es queden a l'atur i no poden renovar les seves autoritzacions i, per tant, passen a una situació irregular.

Jordi Roglá també va presentar **diverses propostes** per tal de no només pal·liar, sinó millorar, a mig i llarg termini, la situació de tots aquests col·lectius:

- **Promoure una economia sostenible a la mida de les persones**, on el PIB no sigui l'únic indicador a tenir en compte sinó que incorpori altres factors: la participació en el treball, en el producte social, en els drets socials (educació, salut, habitatge). En definitiva, situar la persona i el seu benestar en el centre de l'economia.
- **Accions de promoció de polítiques de protecció de la família**, la veritable xarxa social que dona suport en aquests moments a les situacions més greus i evita autèntiques desfetes familiars.
- **Accés a una educació de qualitat**, també per a la primera infància -de 0 a 3 anys-, que afavoreixi una igualtat real d'oportunitats.
- **Accés al treball**. Molts joves estan exclosos del mercat laboral: les xifres d'atur d'aquests col·lectiu són inadmissibles avui a la nostra societat. Igualment, la població immigrada té índexs d'atur que dupliquen els de la població autòctona.
- **Accés a l'habitatge digne**: un dret constitucional reconegut que a la pràctica no es materialitza.
- **Prevenició de malalties mentals**: la situació de pobresa i precarietat continuades afecta negativament la vida de les persones i acaba generant una salut mental fràgil.
- **Adaptar la política migratòria a l'actual situació de crisi**, per tal d'evitar que les persones immigrades perdin les seves autoritzacions de treball i/o residència.

En el torn de preguntes, els portaveus de tots els partits polítics van agrair l'esforç d'anàlisi i el treball que es realitza des de Càritas i es van comprometre a oferir amb celeritat propostes de govern per tal de fer front a la situació actual de crisi econòmica, que afecta un ampli ventall de la societat.



**Vine a  
veure'ns**

**Trobaràs:**

- nades per felicitar les festes
- regals amb cor
- llibres

i informació sobre la nostra tasca.

**T'hi  
esperem!**

Estem a Plaça Nova, 1  
08002 Barcelona

Les portes del **Punt Informatiu-Voluntariat** estaran obertes durant el mes de desembre (de dilluns a divendres de 10 h a 14 h i de 16 h a 19 h. Els dissabtes, de 10 h a 14 h)

Servei d'atenció al donant  
Tel. 902 109 439  
atenciodonant@caritasbcn.org



**Caritas**